

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg.....	1
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	3
2 Översikt av strategisammanhanget.....	3
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	3
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	5
2.3 Synergier med andra svenska strategier	5
2.4 Integrering av perspektiven	6
3 Resultatredovisning	7
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	8
3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter	8
3.1.1 Mål 1.1: Stärkta demokratiska institutioner och ökad rättssäkerhet.....	8
3.1.2 Mål 1.2 Kvinnor i folkvalda beslutsfattande fora, framförallt på lokal nivå	9
3.1.3 Mål 1.3 Stärkt civilsamhälle.....	10
3.1.4 Mål 1.4 Ökad transparens kring handeln med konfliktmineraler	11
3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter för fattiga människors levnadsvillkor.....	12
3.2.1 Mål 2.1 Produktiv sysselsättning för kvinnor och ungdomar.....	12
3.3 Stödområde 3: Förbättrad grundläggande hälsa	13
3.3.1 Mål 3.1 Förbättrad tillgång till kvalitetssökt barn- och mödrahälsovård	13
3.3.2 Mål 3.2 Tillgång till sexuell- och reproduktiv hälsa (SRHR)	14
3.3.3 Mål 3.3 Förebyggande av könsbaserat våld och lindring av dess konsekvenser.....	15
3.4 Stödområde 4: Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld	16
3.4.1 Mål 4.1 Stärkta lokala konfliktlösnings- och försoningsinitiativ	16
3.4.2 Mål 4.2 Stärkt kapacitet hos internflyktingar, flyktingar, barn drabbade av väpnad konflikt	17
4 Implikationer	18

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter:

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter att en operationalisering ägt rum. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de åren varken en fördjupad översyn eller operationalisering ägt rum.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn ägt rum. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. samarbetspartners rapporter, reserapporter, utvärderingar, analyser och mötesanteckningar).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med gällande riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stöd område*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/4.

Sida använder **trafikljus** för att sammanfatta Sidas nulägesbedömning inom ett strategimål och ge en snabb överblick av hur det går i strategigenomförandet. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. Utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimål**, dvs det kontextuella område som strategimålet handlar om. Bedömningen fokuserar på hur utvecklingen går inom detta område. Sida kan inte hållas ansvarig för utvecklingen men måste förhålla sig till denna. Bedömningen ska utgå ifrån hur det ser ut vid tidpunkten för strategirapportsskrivandet och motiveras med tillgänglig information såsom studier, utvärderingar, rapporter, indikatorer/utvecklingstrender.

Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

Grön: Utvecklingen går framåt

Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt

Röd: Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens** relevans, dvs huruvida den sammansatta portföljen förväntas bidra till förändring i linje med strategimålet. Med portfölj menas insatser och andra aktiviteter som genomförs i förhållande till ett strategimål. Bedömningen motiveras med Sidas förändringsteori och de prioriteringar som vägleder insatsportföljen i förhållande till utveckling i kontexten och resultat från insatser.

Bedömning av **portföljens relevans**:

Grön: Portföljen är relevant

Gul: Portföljen är delvis relevant

Röd: Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter	Mål³	Portfölj⁴
Stärkta demokratiska institutioner och ökad rättssäkerhet		
Kvinnor i folkvalda beslutsfattande fora, framförallt på lokal nivå		
Stärkt civilsamhälle		
Ökad transparens kring handeln med konfliktmineraler		
Förbättrade möjligheter för fattiga människors levnadsvillkor		
Produktiv sysselsättning för kvinnor och ungdomar		
Förbättrad grundläggande hälsa		
Förbättrad tillgång till kvalitetssäkrad barn- och mödrahälsovård		
Tillgång till sexuell- och reproduktiv hälsa (SRHR)		
Förebyggande av könsbaserat våld och lindring av dess konsekvenser		
Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld		
Stärkta lokala konfliktlösnings- och försoningsinitiativ		
Stärkt kapacitet hos internflyktingar, flyktingar, barn drabbade av väpnad konflikt		

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp: 1 250 MSEK	Utbetalat belopp hittills: 2016: 223 MSEK 2017: 246 MSEK 2018: 323 MSEK	Antal insatser 2018: 47: Normala 44, garanti 1, andra 2
---	---	---

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Demokratiska Republiken Kongo fortsätter att uppvisa många tecken på att vara en fragil och instabil stat. Viss positiv utveckling har dock noterats under 2018: makroekonomisk stabilisering, förbättrat säkerhetsläge i vissa provinser och större städer, vissa möjligheter för oppositionsdemonstrationer, och förberedelser för president- och legislativa val, som slutligen ägde rum den 30 december, 2018.

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

Sida genomförde en multidimensionell fattigdomsanalys (MDPA) av DRK 2018, vilken visade att 74% av befolkningen uppskattas vara multidimensionellt fattiga. Maktstrukturer karaktäriserade av nepotism och kleptokrati begränsar folkets valmöjligheter, makt och inflytande, och tillgång till produktiv sysselsättning. Under året har omfattande och allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter begåtts, och i vissa fall förvärrats jämfört med tidigare år. Polis och militär fortsätter att vara de främsta förövarna av allvarliga kränkningar. Den juridiska sektorn är allvarligt försummad och karaktäriseras av politisering och avsaknad av legitimitet, vilket enligt Sidas bedömning gjort det omöjligt för direktstöd till sektorn.

DRK rankas mycket lågt på flertal index och sammanställningar. Exempelvis rankade DRK 178 av 180 länder på Yale-universitetets Environmental Performance Index (EPI) 2018.⁵ Indexet mäter aspekter av miljörelaterad hälsa samt ekosystemets vitalitet. Vidare anses DRK vara det 12:e mest sårbara landet och det 5:e minst beredda i termer av att kunna anpassa sig till de negativa effekterna av klimatförändringar.⁶ Global Gender Gaprapporten från 2018 visar att DRK fortfarande måste arbeta med jämställdhetsluckor, framför allt inom utbildningssektorn.⁷ Sidas MDPA från 2018 visar att sett till ekonomisk fattigdom så är gapet mellan män och kvinnor inte så tydligt som när det gäller tillgång till, och valmöjlighet gällande, olika sociala tjänster, inklusive utbildning.

Säkerhetssituationen är fortsatt allvarlig med väpnade konflikter och våld mellan etniska grupper, främst i landets östra provinser. Dessa konflikter drivs som oftast av politiska intressen och strider om naturresurser. Under 2018 har DRK upplevt världens största ökning av internflyktingar, samtidigt som stora grupper börjat återvända till sina hembyar. Den humanitära krisen har fortsatt förvärrats; över sju miljoner människor lever i matosäkerhet och 2.2 miljoner barn under fem år lider av akut undernäring. Relationen mellan regeringen och det humanitära samfundet var mycket svår under 2018. Länken mellan humanitära insatser, stabilisering och återuppbyggnad är en av Sidas viktigaste dialogfrågor med såväl andra givare, som statliga instanser. Under 2018 har det humanitära stödet fortsatt att öka, vilket förutsätter fortsatt utvecklande av modeller och stöd för att minska det humanitära behovet. En redan ansträngd hälsosektor blev under 2018 ytterligare utmanad genom två Ebola epidemier, varav en är fortsatt pågående i den komplexa och tätbefolkade Nordkivu-provinsen.

Förändringarna i kontexten bedöms inte kräva ändringar i strategin; den är fortsatt tillräckligt flexibel för att kunna styra samarbetet i DRK:s instabila och sköra kontext.

⁵ Environmental performance index <https://epi.envirocenter.yale.edu/>

⁶ Notre Dame Global Adaptation Index <https://gain.nd.edu/>

⁷ <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2018>

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör: 30 %	Strategins andel av det totala biståndet utgör 2 %.
Givargemensam samarbetsstrategi: ej tillämpligt. En ny UNDAF kommer att utvecklas under 2019	Gemensamma EU-strategin: förberedande arbete för att utveckla gemensam strategi påbörjades sent 2018
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: USA, IDA, Global Fund, EU/EDF och UK,	Sverige var den 4-5:e största bilaterala givaren. Av EU:s medlemsstater var de största givarna: UK, DE, SE, BE och FR. Sverige var den 3:e största humanitära givaren 2018.

Totalt internationellt bistånd utgjorde omkring 6.2 procent av DRK:s BNI (2017). Givarstöd karaktäriserades av konstant krisberedskap, utbredd givartrötthet och mycket svag interaktion med regeringen, särskilt på nationell nivå. Den humanitära responsplanen är globalt sett en av de största, men också den minst finansierade, med en slutlig årlig finansiering på omkring 47% av behovet (den humanitära responsplanen 2018 uppgick till 1 680 MUSD). Internationellt bistånd per capita under 2016 uppgick till 27 USD, långt under andra afrikanska länder söder om Sahara. En välbehövlig ansträngning för att förbättra kartläggning av givare, och därmed öka transparens och möjligheter att bättre koordinera synergier mellan givare och myndigheter, startade i slutet av 2018 av FN:s Integrerade Kontor.

2.3 Synergier med andra svenska strategier

Den resiliensplan för att integrera resiliens/nexus och som togs fram av ambassaden våren 2017 är ett viktigt verktyg för att stärka länken till den *Globala humanitära strategin*. Kopplingen mellan humanitära insatser, stabilisering och återuppbyggande insatser är också en av ambassadens viktigaste dialogfrågor. Tidigt under 2019 utsågs ambassaden att ta delat ledarskap för en nystartad givargrupp med fokus på nexus. Synergier är särskilt tydliga inom hälsa, försörjning/matsäkerhet, skydd (protection) och fredsbyggande/konfliktprevention. Sverige ger stöd till DRK:s Humanitära Fond, både genom humanitär finansiering och utvecklingsmedel. Synergier med *Strategin för global jämställdhet och kvinnor och flickors rättigheter* är också tydliga genom fokus på jämställdhet i den bilaterala strategin. Den bilaterala strategins stöd till garantiinstrumentet är ett exempel på synergier med *Den globala strategin för ekonomiskt hållbar utveckling (2018–2022)* som ger kommersiella banker möjlighet att bredda sina produktportföljer genom att ge lån till högrisksektorer och grupper. Inom *Strategin för SRHR i afrikanska länder söder om Sahara* har ett regionalt projekt om social marknadsföring av SRHR-relaterade produkter påbörjats, Sida stödjer detta från den bilaterala DRK strategin. En annan synergier är kärnstödet till IPAS (en amerikansk NGO) vilket finansieras av *Strategin för global och hållbar social utveckling*, och bidrar till förbättrad tillgång till säkra aborter i DRK.⁸

Genom sitt stöd till olika civilsamhällesorganisationer har Sida, tillsammans med *Strategin för stöd till svenska civilsamhällesorganisationer*, stärkt dessa aktörers kapacitet och hjälpt till att skapa mer

⁸ Contribution ID: 61050155

fördelaktiga förhållanden för sådana aktörer. Stödet till Diakonia⁹ är ett exempel, likväl som stöd till UNESCO¹⁰ för deras projekt om stärkt lokalradio via IKT (*Empowering Local Radio with ICT*). Ambassaden spelar en aktiv roll i givargruppen för det civila samhället.

Synergier söks mellan projekt i DRK som får finansiering från *Den hållbara fredstrategin* (2017–2022) och projekt som rör mänsklig säkerhet i den bilaterala strategin. Ett exempel är stöd till IRC för ett fredsbyggande projekt genom lokala hälsokommittéer i Tanganyikaprovinsen.¹¹ Insatser görs också för att stärka länken till *Den regionala strategin för afrikanska länder söder om Sahara*, precis som till vissa andra bilaterala strategier, särskilt Rwandas, som har program med International Alert och Interpeace som jobbar integrerat med både Rwanda och DRK.

Folke Bernadotteakademin ansvarar för samarbetet inom det ramverk som främjar säkerhet och fred. Sida har en fortsatt nära dialog med FBA för att säkerställa synergier mellan utvecklingssamarbetet och den politiska dialogen, särskilt vad gäller UNSCR 1325 and DDR.

2.4 Integrering av perspektiven

Arbetet med att integrera de fem perspektiven fortsätter. *Konfliktperspektivet* utgör kärnan i majoriteten av insatserna, och adresserar såväl att arbeta med konfliktkänslighet och, där så relevant, problem relaterade till att arbeta med konflikttransformering. Sidas multidimensionella fattigdomsanalys 2018 visade tydligt på att konfliktkontexten och mänsklig säkerhet måste ses som centralt i strategin, även för mindre konfliktbenägna områden. Drygt hälften av alla insatser hade 2018 konflikt/fred som del- eller huvudsyfte. Stöd till implementeringen av den internationella stabiliseringsstrategin visar till exempel hur lokala dialoginitiativ kan bidra till att förändra konflikter som pågått flera decennier, och ändra dynamiker mot möjlig konfliktlösning. Samtidigt är konfliktperspektivet även centralt i exempelvis stöd till småskaligt jordbruk, där de två stridande grupperna Batwa och Bantu numera samarbetar inom jordbruksproduktion, delar måltider, samt arbetar tillsammans för att lösa konflikter i närområdet. Sida fortsätter att vara en ledande givare inom jämställdhet och ställer krav gentemot implementerande partners inom jämställdhet. Över hälften av alla insatser har jämställdhet som delmål, medan insatsportföljen under 2018 hade få insatser med jämställdhet som huvudmål. Detta visar att jämställdhet ses som en integrerad fråga som är av vikt för majoriteten av insatserna. Tonvikten är fäst vid att försäkra sig om att implementerande partners har tillräcklig kapacitet att kunna arbeta med att ändra könsnormer och främja jämställdhet, såsom positiv maskulinitet. I projektet kring värdekedjor inom småskaligt jordbruk har främjandet av jämställdhet lett till en signifikant ökning av kvinnor på beslutsfattande positioner i lokala jordbruksorganisationer, något som också spiller över på andra delar av tillvaron.

Strategiområde två fokuserar särskilt på att skapa ekonomiska möjligheter för befolkningen, vilket möjliggör för Sida att stärka *fattigdomsperspektivet*, till exempel genom stöd till produktiv sysselsättning för kvinnor och unga. Samtidigt är det tydligt att fattigdomsperspektivet är relevant för samtliga strategiområden. I ett land där närmre 80% av befolkningen lever under fattigdomsnivån (1.9 USD/dag)¹² kan Sidas fokus inte vara endast på de som klassas som fattiga, utan som MDPA

⁹ Contribution ID 51250013

¹⁰ Contribution ID: 54060073

¹¹ Contribution ID: 11086

visade så är det sårbarhetsperspektivet som måste stå i centrum. Sårbarhet och svag motståndskraft driver på fattigdom (och konflikt), och därför måste resiliensperspektivet vara transversalt inom strategin. Sida är en ledande givare inom resiliens och uppmuntrar en starkare koppling mellan humanitära insatser, stabilisering, och utvecklingsbistånd. Stöd till ACF och Unicef för deras resiliensprojekt PEAR+ är exempel på hur länken mellan sårbarhet (undernäring och återvändande grupper) och utveckling blir tydlig i strategiimplementeringen.

Rättighetsperspektivet utgör strategins kärna. Givet den fortsatt komplexa politiska miljön under 2018, så låg fokus kvar vid att stärka individers (rättshavare) kapacitet att kräva att deras rättigheter respekteras. Till exempel stöder Sida stärkandet av det civila samhället för att bli en starkare, återkommande röst för förändring, för att få större kapacitet att sätta press på staten för att avsluta diskriminerande praxis och orättvis maktfördelning. Som noteras nedan arbetar Sida med att fokusera civilsamhällesorganisationers arbete och hjälpa dem att utveckla ett gemensamt angreppssätt som möjliggör för dem att bli starkare förändringsaktörer. Stöd till statliga aktörer är begränsat, dock tenderar insatser under strategiområde fyra att inkludera ett fokus på återuppbyggandet av statliga myndigheter och deras roll i konflikttransformering och socialt skydd.

MDPA:n 2018 identifierade att miljö- och klimatutmaningar har en inverkan på konflikter i landet och bör få en mer central roll i strategigenomförandet. Under 2018 hade 25% av insatserna miljö som delsyfte. I slutet av 2018 tecknades avtal för en ny och en första insats med miljö och klimatförändringar som huvudfokus. Integreringen av *miljö- och klimatförändringsperspektivet* fortsätter i syfte att öka andelen insatser med miljö som delmål. Lärdomar från den workshop som anordnades 2017 tillsammans med implementerande partners bör ses över och uppdateras. Förenklade miljöanalyser är del av bedömningen av nya insatser, men mekanismer för kontinuerlig uppföljning behöver stärkas.

3 Resultatredovisning

Den årliga allokeringen till strategin ökade markant under 2018 och antalet godkända avtal ökade något. En viss minskning av den genomsnittliga totalen per avtal förklaras av fler småskaliga strategiska initiativ eller stödinsatser, till exempel extra revisioner. Allokering mellan strategiområdena under 2018 var 72 MSEK till område 1: demokrati/mänskliga rättigheter, 79 MSEK till område 2: ekonomiska möjligheter, 70 MSEK till område 3: hälsa och 102 MSEK till område 4: mänsklig säkerhet. Portföljen är välbalanserad, i synnerhet med starkare och fler insatser under strategiområde två i jämförelse med början av strategiperioden. Under 2018 uppgick det humanitära stödet till DRK till 324,5 MSEK, vilket har inverkan på mycket av Sidas arbete. 2018 togs Sidas första beslut någonsin att ingå avtal med en lokal icke-statlig organisation, SANRU. Detta i en strävan att bredda och effektivisera utvecklingssamarbetet. Under 2018 visade den totala allokeringen via FN-organ en nedåtgående trend till 60%. Antalet insatser via internationella icke-statliga organisationer, och nu också en nationell organisation, har ökat. År 2018 beslutade Sida att ändra sitt stöd till UNICEF från en blandad tematik och projektstöd till ett strömlinjeformat tematiskt stöd inom hälsa, barn påverkade av väpnad konflikt, och stärkt resiliens i samhället. Detta i syfte att göra samarbetet mer effektivt.

Sannolikheten (risken) att insatserna uppnår planerade mål, visar en rimlig balans mellan sannolikt och mycket sannolikt. Om något mål svänger mot ”inte sannolikt” att uppnås, hålls diskussioner med berörd partner och åtgärder vidtas. I DRK är riskhantering nära sammankopplat med att hantera förväntningar och att sätta ambitiösa men realistiska mål för projekten.

Sidas bidrag till förändring på strateginivå ger fortsatt goda resultat och många gånger kan direkta kopplingar mellan Sidas stöd och strategiska effekter identifieras, såsom icke-antagande av en lag för att ytterligare hindra icke-statliga organisationers möjligheter att arbeta i DRK. Resultat på program och projektnivå fortsätter att uppvisa bra resultat och möjliggöra för många människor att få ett drägligare liv, men det återstår att få påverkan på högre reformnivå, något som varit mycket svårt under strategiperioden, då förutsättningar, förmåga och vilja inte funnits på nationell nivå för DRK att ta tydligare steg mot en hållbar och inkluderande utveckling. DRK:s framsteg mot genomförande av Sustainable Development Goals har varit mycket svaga sedan strategiperiodens början.

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

3.1.1. Mål 1.1: Stärkta demokratiska institutioner och ökad rättssäkerhet

Strategimål

2018 karaktäriserades av genomförandet av ett kraftigt försenat och efterlängtat presidentval och som i början av 2019 innebar det första fredliga maktskiftet i DRK; detta trots omfattande och trovärdiga anklagelser om organiserat valfusk. Valprocessen i sig innebar dock inte ökat demokratiskt utrymme, respekt för mänskliga rättigheter eller transparens. Fortsatt instabilitet, inklusive systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter i ett flertal provinser har påverkat strategigenomförandet. Korrupta och kleptokratiska statstjänstemän fortsätter hindra en positiv utveckling inom stödområdet.

Arbetet för att uppnå strategieresultatet sker i en utmanande miljö där det demokratiska utrymmet är begränsat, brott mot de mänskliga rättigheterna är utbredda och den politiska dialogen mellan regeringen och det internationella samfundet var begränsad och svår under 2018. Trots att valresultatet initialt utmanades av delar av den politiska oppositionen och civilsamhället, inklusive det religiösa ledarskapet, accepterades det av merparten av den kongolesiska befolkningen och det internationella samfundet. Oron för vidspridda våldsamheter efter valet och politisk instabilitet materialiserades inte. Trots att den nye presidentens agenda samt utrymme att agera ännu inte är tydligt, noteras positiva uttalanden mot godtyckliga arresteringar, politiskt motiverade arresteringar, tvångsexil och kampen mot straffrihet.

Rättssystemet är fortsatt underbemannat samt kraftigt politiserat, vilket ofta resulterar i straffrihet och påtryckningar på domare och åklagare. Tillgång till formell och fungerande rättvisa är därmed en utmaning, i synnerhet på landsbygden där grundläggande infrastruktur i form av vägar, domstolsbyggnader och fängelser i många fall saknas. I avsaknad av formell rättvisa riskerar traditionella rättsstrukturer att underminera rättsstatens grundläggande principer.

Portfölj

DRK:s regering tackade nej till det planerade större givargemensamma valstödet till nationella valkommissionen. Sida valde parallellt att samfinansiera katolska kyrkans kommission för fred och

rättvisa (CJP) och dess valobservation med 40 000 nationella observatörer över hela landet.¹³ Via National Democratic Institute (NDI), gav Sida stöd till kompetensutveckling av 400 kvinnliga och 250 unga kandidater till nationella och provinsiella legislativa församlingar.¹⁴ Tack vare Sidas stöd har FNs kontor för mänskliga rättigheter (UNJHRO)¹⁵ fortsatt att samarbeta med civilsamhällsaktörer, media representanter och statliga aktörer, inklusive den nationella mänskliga rättigheter-kommissionen, för att säkerställa en effektiv bevakning av valprocessen. Via projektet har FN-kontoret utbildat säkerhetsstyrkor, lokala myndigheter, och civilsamhällesrepresentanter angående vikten av att respektera politiska rättigheter i valprocessen. Projektet har också fortsatt att bevaka och rapportera övergrepp mot de mänskliga rättigheterna samt begränsningar i det demokratiska utrymmet, samt gett fortsatt stöd till försvarare av de mänskliga rättigheterna vid behov.

3.1.2 Mål 1.2 Ökat deltagande av kvinnor i folkvalda beslutsfattande fora, framförallt på lokal nivå

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet förblir oförändrad trots att val hölls i slutet av 2018. Totalt utgjorde kvinnor 11% av kandidaterna till det nationella parlamentet. Endast en av 21 presidentkandidater var en kvinna. I valen presenterades fler kvinnliga kandidater (i absoluta tal) än i tidigare val, men långt från 50–50 jämlikhet såsom konstitutionens artikel 14 deklarerar. Vallagen som antogs i december 2017 bidrog inte till att främja ett mer jämställt deltagande.

Kvinnliga kandidater mötte flertalet hinder under valkampanjen, inklusive våld. Begränsad visibilitet för kvinnliga kandidater rapporterades från hela landet, samt att de hade svårt att få tillgång till media-tid. Kvinnors låga inkomstnivå gjorde det också svårt för många att samla in de 1000 US dollar som behövdes för att kandidera till parlamentet.

Portfölj

Portföljen bedöms som relevant tack vare nya projekt som initierades under 2018. Baserat på den SIDA-finansierade studien (2017) om kvinnors politiska deltagande¹⁶ lanserade NDI¹⁷ ett kortsiktigt projekt för att stärka kvinnors och ungdomars politiska kapacitet att kandidera och bli valda till beslutsfattande positioner. Syftet med projektet är att tillhandahålla ytterligare stöd och möjligheter till kvinnor och unga ledare för att göra den politiska processen mer inkluderande. Till exempel så uppmuntrade civilsamhällesgrupper, politiskt aktiva kvinnor och unga sina medlemmar att kandidera med hjälp av sociala media såsom Facebook och Whatsapp. Stöd gavs också till partiledare på provinsnivå från minst 10 partier och fem provinser för att utveckla rekryteringsstrategier anpassade till deras lokala kontexter, med fokus på unga och kvinnor.

¹³ Contribution ID 51250015

¹⁴ Contribution ID : 12352

¹⁵ Contribution ID: 51250026

¹⁶ Contribution ID 11468.

¹⁷ Contribution ID: 12352

Stöd till Diakonia¹⁸ för att stärka civilsamhällets institutionella kapacitet inkluderar en komponent kring medborgerlig valutbildning och att stärka kvinnors deltagande i beslutsfattande. Carter Center¹⁹ gav också stöd till kvinnliga kandidater. Specifikt fokus riktades på att bekämpa diskriminering genom att uppmuntra civilsamhället att representera marginaliserade kvinnor, pojkar och flickor i diskussioner med regeringen. Stöd till Fondation Hirondelle²⁰ nådde 100 lokala radiostationer i 10 provinser med diskussioner kring kvinnors ledarskapsroller och val. Projektet adresserade även traditionella uppfattningar om kvinnor, fattigdomsbekämpning, och kvinnors rättigheter, inklusive kampanjen ”min kropp, min rättighet”.

3.1.3 Mål 1.3 Stärkt kapacitet i det civila samhället att verka för öppenhet, ansvarsutkrävande och ökad respekt för mänskliga rättigheter

Strategimål

Utveckling mot strategimålet kvarstår som oförändrat under 2018. Civilsamhällesorganisationer och ungdomsgrupper har strävat efter ökad insyn i och ansvarsutkrävande av offentliga institutioner, trots statens auktoritära karaktär. Det kongolesiska civila samhället har mognat under de senaste tio åren, men begränsade resurser och kapacitet reducerar fortfarande dess möjlighet att verkligen påverka.

Planministeriet initierade 2017 en lagändring med syfte att kraftigt begränsa möjligheterna för icke-statliga organisationer att verka i DRK. Framgångsrik lobbying av civilsamhället i parlamentet och gentemot regeringen under 2018 förhindrade att lagen promulgerades. Trots svårarbetad kontext finns det exempel på strategiska partnerskap mellan icke-statliga organisationer och myndigheter i syfte att förstärka det sociala kontraktet mellan befolkningen och makthavare, och därmed mer involvera de senare i att hitta hållbara lösningar på lokala problem.

Portfölj

Sida fortsatte sitt stöd till det kongolesiska civilsamhället via internationella icke-statliga organisationer och FN-organ under 2018. Portföljen utökades med ett par projekt, och planering för nya insatser 2019 intensifierades. Stöd till Diakonia²¹ skapar synergier och stärker koordineringen mellan olika civilsamhällesplattformar. Insatsen syftar till att stärka institutionell kapacitet av organisationer som i synnerhet arbetar med demokrati och grundläggande rättigheter. Tanken är att stärka organisationer genom att fokusera deras arbete och hjälpa dem utveckla ett gemensamt angreppssätt som möjliggör för dem att bli starkare förändringsaktörer. Ett exempel på detta är att olika plattformar lanserade gemensamma pressuttalanden under valprocessen.

En rad olika lokalradiostationer får stöd via Sidas projekt med Fondation Hirondelle²². Syftet är att främja öppenhet, transparens och ansvarsutkrävande gentemot staten. Projektet utbildar även

¹⁸ Contribution ID 51250013

¹⁹ Contribution ID: 51250015

²⁰ Contribution ID: 10853

²¹ Contribution ID 51250013

²² Contribution ID: 10853

journalister, sammankopplar radiostationer med den privata sektorn, samt engagerar civilsamhället i fria och transparenta diskussioner med regeringen och politiska partier. Även Sidas stöd till FN:s kontor för mänskliga rättigheter inkluderar utbildning, påverkansarbete samt bevakning av mänskliga rättigheter och det demokratiska utrymmet genom civilsamhällesorganisationer²³.

3.1.4 Mål 1.4 Ökad transparens kring handeln med konfliktmineraler

Strategimål

Den nya gruvlagstiftningen antogs 2018 efter flertalet år av diskussioner och förhandlingar. Den nya lagen ökar transparensen inom gruvnäringen och möjliggör högre skatteintäkter till staten. Detta är positivt givet den ökade efterfrågan på kobolt, varav över hälften av världens tillgångar finns i DRK. Regeringen har dock öppnat upp för individuella avtal med varje gruvföretag vilket kan underminera lagen. Givet detta anses utvecklingen mot strategimålet som delvis positivt, eftersom det fortfarande kvarstår att se om lagen kommer att fungera som planerat och därmed öka transparensen inom sektorn.

Den nya gruvlagen förväntas också kontrollera den utbredda småskaliga gruvnäringen som av regeringen anses olaglig. Denna informella sektor anses bidra till negativ social utveckling, instabilitet och miljöförstöring på grund av att den inte är reglerad. Den formella sektorn bidrar med cirka 375 000 arbetstillfällen, medan enligt Världsbankens bedömningar, omkring 2 miljoner människor är involverade i den småskaliga gruvnäringen²⁴, således en mycket viktig inkomst för många människor. Det är svårt för staten att kontrollera den informella utvinningen av kobolt, guld och diamanter, som också är lätta att transportera. Som medlem i Extractive Industries Transparency Initiative (EITA), arbetar DRK för ökad transparens och publicerar offentligt alla avtal signerade av regeringen inom gruvnäringen. Det kvarstår dock att introducera systematiska och konkurrenskraftiga processer inom samtliga naturresurssektorer²⁵.

Portfölj

I syfte att öka transparens inom gruvnäringen och handel med konfliktmineraler ger Sida stöd till The Carter Center²⁶ och Global Witness²⁷. Carter Center har under det gångna året fortsatt sitt arbete med att stärka förvaltningen inom gruvindustrin, bland annat genom en Human Rights Impact Assessments av gruvföretag. Rapporterna beräknas bli tillgängliga först under 2019. Global Witness arbetar med att stärka det rättsliga ramverket som reglerar naturresurssektorn i DRK. Under 2018 resulterade deras arbete i att kanadensiska lagstiftare hävdade att Glencores dotterbolag Katanga Mining under ett flertal år har brutit i att tillhandahålla information kring betalningar som gjorts till den israeliske miljardären Dan Gertler. I en annan rapport avslöjar organisationen hur DRK försöker om-klassificera områden i nationalparkerna i Salonga och Virunga för att möjliggöra oljeprospektering.²⁸ Båda områdena finns med på UNESCO världsarvslista.

²³ Contribution ID: 51250026

²⁴ World Bank, url: <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/05/04/>

²⁵ EITA, DRC, url: <https://eiti.org/blog/eiti-artisanal-mining>

²⁶ Contribution ID: 51250015

²⁷ Contribution ID: 51250011

²⁸ Global Witness (2018), "Not For Sale - Congo's forests must be protected from the fossil fuels industry"

3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människors att kunna förbättra sina levnadsvillkor

3.2.1 Mål 2.1 Ökade möjligheter till produktiv sysselsättning för kvinnor och ungdomar som är socialt och miljömässigt hållbar

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet har, i motsats till 2017, förbättrats och bedöms nu vara på väg delvis i rätt riktning. Den makroekonomiska kontexten förbättrades under 2018. Till exempel så ökade BNP 2018 till 4,1%²⁹, även om 3,3% av ökningen beror på stigande malmpriser och produktion inom gruvsektorn. Inflationen uppnådde 7%, vilket är en drastisk förbättring från 2017 då den årliga inflationen uppnådde 55%³⁰. Växlingskursen mellan US dollar och kongolesiska franc fortsatte vara stabil under året, även det en förbättring från tidigare år. Staten initierade en del reformer som förbättrade företagsklimatet för kvinnor, vilket ledde till att DRK stod ut som det land som rapporterade den största förbättringen gällande kvinnor och företagande under de senaste tio åren.³¹

Trots vissa positiva trender hamnar landet fortfarande i botten på Human Development Index och Doing Business Index. DRK måste skapa mellan två och fyra miljoner nya jobb årligen för att kunna möta behoven hos sin unga befolkning³², samtidigt som man inte har en verklig sysselsättningspolitik riktad mot ungdomar. Bristen på jobb bidrar till den expanderande informella sektorn (endast 5,8% av arbetstagarna återfinns inom den formella sektorn) som domineras av jordbruksaktiviteter. Även om kvinnor utgör 70% av jordbrukare har de inte proportionell tillgång till mark, finansiella tjänster eller bidrag. Samtliga insatser som görs för att skapa arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt riskerar att undermineras av den kraftiga befolkningsökningen.

Portfölj

Signeringen av tre nya avtal 2018 gör att portföljen inom stödområde 2 anses vara relevant. Samtliga nya avtal syftar till att förbättra möjligheterna till produktiv sysselsättning. Stödet till Trocaire³³ fokuserar dessutom på jämställdhet och resiliens medan Norska Flyktingrådet³⁴ arbetar med att göra ungdomar till aktiva och engagerade medlemmar i deras samhällen. Stödet till REDD+ (FONAREDD)³⁵, som implementeras av FAO och WWF, fokuserar även på stärkta landrättigheter för ursprungsbefolkning samt reducering av utsläpp av växthusgaser genom avskogning.

Resultat från stödet till WFP:s program Purchase for Progress (P4P)³⁶ i Tanganyika-provinsen visar att kapaciteten hos småskaliga bönder att bedriva hållbart jordbruk har ökat, liksom tillgången till

²⁹ Note économique de l'Union Européenne sur la RDC : rétrospective 2018, 2019

³⁰ idem

³¹ Women business and the law, 2019, p. 11. World Bank

³² <https://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/>

³³ Contribution ID: 11191

³⁴ Contribution ID: 12209

³⁵ Contribution ID: 51250028

³⁶ Contribution ID 51250025

marknader. Genom projektet har även lokala organisationer blivit mer aktiva i att främja jämställdhet, fred och försoning. Ett tillägg till avtalet med WFP skrevs på 2018 för att expandera projektet till två nya provinser, Nord- och Syd-Ubangi, som karaktäriseras av kraftig underutveckling, flyktingar och höga nivåer av undernäring.

UNCDF:s projekt ACTIF³⁷ registrerade över 90 000 nya kunder hos sju finansiella tjänsteleverantörer under 2018, vilket är en ökning med 9,4%. Totalt hade dessa leverantörer över en miljon aktiva kunder, varav 43% kvinnor, i slutet av 2018. Över 4000 fler ungdomar har numera tillgång till kredit och spar-alternativ, vilket är en ökning med 37%. De lokala bankerna FINCA och PROCREDIT³⁸ rapporterade en 36% ökad användning av garanti-instrumentet. Över 80 mikro- och småskaliga företag eller jordbrukskooperativ har nu tillgång till ekonomiskt stöd. International Alerts projekt, Tushiriki Vote³⁹, nådde 600 kvinnor aktiva i småskalig handel, samt 278 tulltjänstemän i DRK, Burundi och Rwanda (178 män och 100 kvinnor). Tillsammans bidrog de till att främja ekonomisk egenmakt hos kvinnor genom gränsöverskridande handel mellan de tre länderna.

Stödet till Forest People's Program⁴⁰ avslutades 2018 med ett flertal positiva resultat, såsom säkerställandet av 2000 hektar markrättigheter, antagandet av ett ministeriellt dekret angående principen om fritt informerat samtycket (Free Prior Informed Consent, FPIC), och att över 50 000 människor fått ta del av inkomstgenererande projekt i åtta provinser. Projektet har haft stort fokus på marginaliserade ursprungsbefolkningar.

3.3 Stödområde 3: Förbättrad grundläggande hälsa

3.3.1 Mål 3.1 Förbättrad tillgång till barn- och mödrahälsovård av god kvalitet

Strategimål

Utveckling mot strategimålet bedöms ha varit utmanande under 2018. Flertalet hälsoindikatorer har inte förbättrats under de senaste åren. Samtidigt är det svårt att göra en korrekt bedömning av situationen eftersom huvuddelen av indikatorerna baseras på den demografiska hälsoundersökningen som publicerades 2013–2014. En ny MICS (Multiple Indicator Cluster Survey) förväntas publiceras under 2019, vilket kommer att ge en mer korrekt bedömning av situationen.

DRK drabbades under 2018 av två Ebolautbrott (i Equateur, samt i Nordkivu och Ituri-provinserna), samt ihärdiga koleraepidemier i flertalet provinser. Dessa epidemier hanteras på ad hoc-basis samtidigt som de överbelastat landets hälsosystem. Ebolautbrottet i Nordkivu och Ituri-provinserna fortsätter (mars 2019), där 61% av patienterna är kvinnor (medelåldern är 27 år).⁴¹

³⁷ Contribution ID 51250002

³⁸ Contribution ID 10101

³⁹ Contribution ID 51250001

⁴⁰ Contribution ID 51250009

⁴¹ MoH, DRC. Presentation on Ebola cases distribution per age et sex. 10 December 2018

Statens budgetallokering till hälsosektorn har ökat, men fortsätter vara trivial (6,7% 2016 jämfört med 4% 2015).⁴² Individer/hushåll utgör den huvudsakliga finansieringskällan gällande vårdkostnader (41%), följt av givare (40%) och staten (13%).⁴³ Det innebär att hälsosektorn skulle kollapsa om den inte hade internationellt stöd. Detta blev tydligt under de två Ebolautbrotten som i huvudsak har fått stöd av givare (mestadels lån från Världsbanken).

Hälsoministeriet och dess partners har genomfört en revision av den nationella hälsoplanen (PNDS)⁴⁴. Etableringen av en hälsoinspektion har förstärkt översynsmekanismen, samtidigt som det pågår försök att stärka hälsosystemen på decentraliserad nivå. Försök att samla givare att finansiera provinsiella hälsodepartement gör framsteg men koordinering utgör fortsatt en utmaning.

Portfölj

Framsteg sker på portföljnivå. Under året ingick Sida i ett nytt partnerskap med en nationell organisation, SANRU (Santé en Milieu Rural)⁴⁵ i syfte att förstärka mödravården, inklusive utbildning av barnmorskor, i två nya provinser (Maniema och Kasai).

Tematiskt stöd till UNICEF⁴⁶ (som täcker UNICEF:s strategiska fokus på hälsa, barn som drabbats av väpnad konflikt, samt resiliensbyggande på lokal nivå) undertecknades 2018. Stödet möjliggör för UNICEF att fortsätta arbeta för att bekämpa huvudsakliga orsaker till barnadödlighet. Vaccinationsnivån har kunnat förbli runt 90% under det gångna året.

Sidas stöd till Action Contre le Faim (ACF) för att stärka motståndskraft mot undernäring i Kasai-Central provinsen⁴⁷ är ett gott exempel på hur man kan arbeta med nexus-frågan. Projektet har gett stöd till vård för akut undernärda i 17 hälsofaciliteter (över 3700 barn har fått vård), samt sett till att 16 mödravårdsfaciliteter har kvalificerade barnmorskor tillgängliga. Genom att etablera 40 lokala demonstrationsodlingar där man lär ut jordbruksmetoder har man kunnat förbättra hushållens mattillgång. Genom UNICEF:s stöd till PEAR+3⁴⁸ har fler än 5500 akut undernärda barn fått vård i 27 hälsoinrättningar.

3.3.2 Mål 3.2 Ökad medvetenhet och tillgänglighet till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), med fokus på ungdomar

Strategimål

Situationen gällande sexuell och reproduktiv hälsa fortsätter att oroa. Användning av moderna preventivmedel uppgår endast till 8% och oönskade graviditeter är vanliga, främst bland unga flickor. Enligt statistik från 2013–2014 utgör födselar bland unga (15–19 år) 10% av totala födselar och 50% av kvinnor i ålderskategorin 15–19 år gifte sig innan 18 års ålder. 27% av tonårsflickor var sexuellt aktiva

⁴² MoH, DRC. Report on National Health Accounts 2016. Kinshasa, September 2018.

⁴³ MoH, DRC. Report on National Health Accounts 2016. Kinshasa, September 2018.

⁴⁴ MoH, DRC. National Health Dev. Plan -reframed for 2019-2022 : Towards universal health coverage. 2018

⁴⁵ Contribution ID 11836

⁴⁶ Contribution ID: 51250015

⁴⁷ Contribution ID: 51250031

⁴⁸ Contribution ID: 51250014

och 21 % hade redan fött minst ett barn⁴⁹. Kunskap om SRHR tenderar att öka i urbana miljöer, men i rurala samhällen är kunskapen extremt låg. Ett problem är tillgång till vård/konsultationer, brist på moderna preventivmedel, samt att sårbara personer inte kan bekosta avgifterna att konsultera medicinsk personal. Kvalitén på existerande vård är inte heller optimal och vårdpersonal saknar adekvat kompetens. Samtidigt har Maputo-protokollet vunnit laga kraft i DRK⁵⁰, vilket bland annat innebär att rätten och tillgången till säker abortvård har erkänts på nationell nivå.⁵¹

Portfölj

Stöd till UNFPA, Médecins du Monde – France (Mdm) och PathFinder⁵² för att säkerställa tillgång och kvalitet av SRHR för unga personer i Kinshasa konsoliderade sina resultat under 2018 och når nu samtliga 10 planerade hälsozoner. Flera hundra vårdpersonal har utbildats, över 1,5 miljoner unga har nåtts av budskap kring SRHR och könsbaserat våld, samt produkter (t ex preventivmedel) kopplade till sexuell hälsa finns tillgängliga i hälsoinrättningar. Det nya stödet till SANRU⁵³ inkluderar också överföring av kunskap kring SRHR för att ändra beteende samt tillgången till SRHR-tjänster.

3.3.3 Mål 3.3 Stärkt kapacitet att förebygga och lindra konsekvenserna av sexuell och könsbaserat våld

Strategimål

Den nationella situationen gällande könsbaserat våld är fortsatt oroväckande. Under årets första nio månader rapporterades över 26 000 fall av könsbaserat våld, majoriteten av dessa våldtäkter.⁵⁴ Trots att siffran är lägre än föregående år, innebär det inte nödvändigtvis en nedgång eftersom statistiken är inkomplett, ofta rapporteras in sent, samt att våldtäkter fortsätter att vara underrapporterade överlag.

FN:s kontor för mänskliga rättigheter rapporterade en ökning av vuxna offer av konfliktrelaterat sexuellt våld. Minst 650 offer, varav 3 män, rapporterades 2018, vilket bekräftar en uppåtgående trend de senaste två åren. Förovarer fortsätter i huvudsak att tillhöra väpnade grupper och miliser (76%), medan 24% av brotten begås av statliga aktörer, varav 18% från den kongolesiska militären⁵⁵.

Portfölj

Sida samfinansierar en utvärdering av stödet till att bekämpa sexuellt våld i DRK, i syfte att identifiera vad som har gjorts, dess effektivitet och hållbarhet, samt identifiera lärdomar angående framgångsrika angreppssätt⁵⁶. Den slutliga rapporten förväntas bli klar i början av 2019. Stöd till PROMUNDO fokuserar på att förhindra att unga män i Kinshasa ansluter sig till våldsamma gäng⁵⁷. Under 2018

⁴⁹ DHS DRC 2013-2014

⁵⁰ Journal Officiel, Numéro Spécial nr 59, du 18 mars 2018.

⁵¹ Decision of the President of the High Court of the DRC, Nr 04 dated 06 April 2018

⁵² Contribution ID: 5125007

⁵³ Contribution ID: 11836

⁵⁴ SGBV Sub-Cluster briefing October 2018

⁵⁵ UNJHRO Human Rights report 2018

⁵⁶ Contribution ID: 11477

⁵⁷ Contribution ID: 51250024

arbetade man med ytterligare 2600 unga män och skapade 144 nya ”klubbar för unga män”. Vidare nåddes över 11 000 personer av aktiviteter på tematiken inom projektet. Modellen för att bekämpa ungdomsbrottslighet, inklusive sexuellt våld⁵⁸ har officiellt antagits av tre kommuner i Kinshasa.

Sidas stöd till UNFPA och SANRU möjliggör för barnmorskor att identifiera och assistera våldtäktsoffer med akuta preventivmedel och PEP-kits (för att motverka HIV). Överlag krävs det dock mer för att stärka det preventiva arbetet mot sexuellt våld, vilket stöd till Trocaire⁵⁹ och Oxfam⁶⁰ hoppas kunna bidra till. Sida fortsätter också att ge stöd till FN:s kontor för mänskliga rättigheter för en specifik tjänst med fokus på att bekämpa konflikt-relaterat sexuellt våld, en Senior Women’s Protection Advisor⁶¹.

3.4 Stödområde 4: Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

3.4.1 Mål 4.1 Stärkta konfliktlösnings- och försoningsinitiativ som bidrar till lokal konfliktlösning

Strategimål

Utveckling mot strategimålet kvarstår som oförändrad. Antalet väpnade grupper fortsätter vara högt, med nya koalitioner, samtidigt som grupperna fortsätter att fragmenteras. Under året intensifierades våldet i Ituri, Sydkivu, Nordkivu, Tanganyika och i Mai-Ndombe (Yumbi). Även om våldet avstannade i Kasai-området, samt i Tanganyika under senare del av året, fortsätter situationen att vara mycket volatil. Framsteg skedde i processen att demobilisera den väpnade gruppen FRPI i Ituri-provinsen. Lokala konflikter riskerar dock att fortsätta/intensifieras om inte presidenten lyckas adressera grundläggande orsaker och pådrivande faktorer till väpnade konflikter.

Under 2018 attackerades militär personal inom FN:s fredsbevarande mission MONUSCO ett flertal gånger. Relationen med regeringen fortsatte att vara spänd, i synnerhet gällande missionens framtid efter de nationella valen.

Portfölj

Portföljen bedöms som relevant och förväntas bidra till förändring i linje med strategimålet. Positiva resultat rapporterades från Sidas stöd till implementeringen av den internationella stabiliseringsstrategin (ISSSS), via den s.k. Stabiliseringsfonden.⁶² Lokala dialogprocesser har banat väg för demobilisering av den väpnade gruppen FRPI i Ituri-provinsen. En interprovinsiell dialog mellan Nord- och Sydkivu identifierade kvinnors nyckelroll i demobilisering av väpnade grupper. Den Sida-stödda organisationen Initiative for a Cohesive Leadership (ILC)⁶³ organiserade en rad olika

⁵⁸ Promundo YMCA Narrative Report 2018

⁵⁹ Contribution ID: 11191

⁶⁰ Contribution ID: 10753

⁶¹ Contribution ID: 51250030

⁶² Contribution ID 10944

⁶³ Contribution ID 11381

dialogtillfällen med olika grupper, i huvudsak i Nordkivu. Deltagare inkluderar ungdomar och kvinnor, likväl som ledare av väpnade grupper, politiker, och etniska ledare på olika nivåer. Resultat visar på hur ledare från väpnade grupper har förändrat sitt beteende gentemot varandra i de geografiska områden där dialogprocesser genomförts. UNDP genomförde tre opinionsundersökningar tillsammans med Harvard Humanitarian Initiative under 2018⁶⁴, vars resultat sprids och används i allt större utsträckning av olika aktörer. Det nationella statistikinstitutet deltar i projektet och genomförde 2018 en kvalitativ analys kring fredsbyggande i östra DRK.

Stödet till International Alerts Tushiriki Wote-projekt⁶⁵ avslutades 2018. Resultat visar på ökad gränsöverskridande interaktion mellan kongolesiska, rwandiska och burundiska kvinnor. 67% av kvinnorna i projektet vittnade om att de under 2018 bjudit in till eller hade deltagit i viktiga familjeceremonier på andra sidan gränsen (en ökning från 31% vid projektets start 2014). Av kvinnliga mikroföretagare rapporterade 90% att de nu kunde handla på kredit från köpmän på andra sidan landgränsen, vilket pekar på ökad tillit. Projektet rapporterar även en viss ökning i villighet att låta döttrar och söner gifta sig med någon från en annan etnisk grupp (från 11% 2014 till 26% 2018).

Under 2018 undertecknades ett avtal med Trocaire⁶⁶ vars projekt syftar till att stärka kvinnors deltagande i fredsbyggande samt ekonomiska egenmakt i Ituri-provinsen. Stödet inkluderar även ett fokus på att bekämpa könsbaserat våld.

3.4.2 Mål 4.2 Stärkt förmåga hos återintegrerade internflyktingar och flyktingar, barn tidigare associerade med väpnade grupper och mottagande lokalsamhällen att hantera återkommande kriser

Strategimål

År 2018 rankades DRK med "våldigt hög risk" på INFORMs⁶⁷ skala för riskbedömning (7.1 av 10)⁶⁸. Den humanitära situationen ser inte ut att förbättras inom en närstående framtid. Extrem underutveckling ökar befolkningens sårbarhet i utsatta områden. Utveckling mot strategimålet anses därför fortsätta i en negativ riktning. Det nationella demobiliseringsprogrammet (PNDDR III) fortsatte under året men med begränsad finansiering. Många demobiliserade f.d. kombattanter har svårt att anpassa sig till ett civilt liv på grund av bristande ekonomiska möjligheter. Samtidigt rapporterar UNICEF att 5000 barn som tidigare associerats med väpnade grupper släpptes fria och erbjöds tillfällig assistans under 2018. Data från rapporteringsmekanismen gällande grova kränkningar av barns rättigheter (MRM - Monitoring and Reporting Mechanisms) visade att färre barn drabbades 2018, men siffrorna är ännu inte verifierade⁶⁹.

Portfölj

⁶⁴ Contribution ID 10778

⁶⁵ Contribution ID: 51250001

⁶⁶ Contribution ID: 11191

⁶⁷ INFORM is a global, open-source risk assessment for humanitarian crises and disasters.

⁶⁸ <http://www.inform-index.org/Countries/Country-profiles>.

⁶⁹ UNICEF MRM briefing (2019)

Utveckling på portföljnivå anses vara oförändrad. Stöd till UNICEF:s specifika program riktat mot barn associerade med väpnade grupper (CAAFAG)⁷⁰ avslutades 2018 och kommer från och med 2019 att inkluderas i Sidas större stöd till UNICEF. Tack vare projektet har över 1400 barn återintegrerats (varav 425 flickor) under året, samtidigt som över 1800 barn sammanfördes med sina familjer. UNICEF:s PEAR+3-projekt⁷¹ fortsätter att stärka resiliens i lokala samhällen i Nordkivu och Ituri-provinserna. Drygt 150 lokala strukturer medlade i konflikter och utvecklade verktyg för icke-våldsliga konfliktlösning under det gångna året. Mer än 2800 barn fick tillgång till 34 skolor som programmet stödjer. Kontantöverföringar har skett till drygt 40% av de mest sårbara hushållen inom projektet.

Sidas stöd till 3500 demobiliserades hushåll implementerades slutligen under 2018 efter flera års försening (pga. förseningar i det nationella programmet PNDDR III).⁷² Genom Sidas stöd erbjuds fortbildning och ett start-kit till anhöriga. Anhöriga fick antingen utbildning inom bageri eller matlagning, med syfte att kunna starta inkomstbringande verksamheter. Den försenade implementeringen påverkar dock möjligheten till uppföljning av mottagarna och hur de lyckas omvandla det de lärt sig till en fungerande inkomstgenererande aktivitet.

I takt med att den humanitära situationen fortsätter att förvärras har Sida fortsatt att investera utvecklingsmedel i den humanitära fonden. Denna så kallade standardallokeringen inom fonden syftar till att ge stöd till 18–24 månaders projekt där fokus ligger på att bygga synergier mellan katastrofhjälp och mer långsiktigt stöd. Tanken är att stärka samhällen och hushållens motståndskraft gentemot humanitära kriser, och därmed minska deras utsatthet och fortsatta behov av humanitär assistans.

4 Implikationer

Den svenska utvecklingsstrategin för DRK löper ut 2019 och över 80% av årets finansiella allokering (315M SEK) är redan avtalad (mars 2019). Detta begränsar antalet nya, större och långsiktiga insatser som kan beslutas om det kommande året. 2019 kommer istället att fokusera på genomförandet av ett antal analyser som kan vägleda arbetet med framtagandet av en ny strategi, samt vissa nya strategiska insatser eller förlängning av pågående insatser. Likaledes pågår diskussioner med andra givare om möjliga gemensamma initiativ, såsom hur vi kan avancera nexus-agendan, stöd till kampen mot könsbaserat våld och kvinnors politiska deltagande. Inga större förändringar föreslås för detta sista år inom den nuvarande strategin.

President- samt legislativa val på nationell och provinsiell nivå hölls 30 december 2018. Landets nye president, Felix Tshisekedi har svurits in men ännu har ingen ny regering bildats. Det nya politiska landskapet skulle kunna innebära bättre möjligheter för utvecklingssamarbetet och den humanitära situationen. Ambassaden fortsätter att analysera huruvida/när/hur sådana möjligheter presenterar sig och om det innebär en större förändring för det nuvarande sättet att bedriva utvecklingsarbete i landet.

⁷⁰ Contribution ID 52070042

⁷¹ Contribution ID 51250014

⁷² Contribution ID: 51250010

I fjolårets fördjupade strategirapport listades en del nyckelfrågor inför en ny strategiperiod. Rekommendationerna kvarstår som relevanta och upprepas inte här. Samtidigt behöver nya angreppssätt testas i DRK. Landet har varit en stor mottagare av internationellt stöd under de senaste 20 åren men utan att sättet som biståndet levereras på har förändrats märkbart. Sverige har en viktig roll att spela i detta, både gällande utvecklingsbistånd likväl som för det humanitära arbetet.

De framåtblickande rekommendationer som presenterades i maj 2018 kvarstår också som relevanta och upprepas inte här. Tydliga riktlinjer från Utrikesdepartementet angående tidtabellen för att ta fram en ny strategi skulle uppskattas. Ett flertal medarbetare lämnar ambassaden under 2019, samtidigt som en ny tjänst tillkommer, med fokus nexus-resiliens.

DRK är ett av Sveriges största mottagare av bistånd, vilket inte återspeglas i svenska aktörers/partners engagemang i landet. Det är få svenskar som arbetar i landet, samt väldigt få kongoleser som erbjuds möjligheter inom diverse utbytesprogram. Ambassaden har under de senaste åren gjort ansträngningar för att engagera fler svenska aktörer i landet, samt uppmuntra svenskar att arbeta här, exempelvis genom sekunderingar, och JPO och BAE program. Likaså har ambassaden försökt uppmuntra kongolesers deltagande i internationella utbildningsprogram (ITP), som mottagare av exempelvis stipendier från Svenska Institutet etc., men med begränsad framgång, mycket beroende på att dessa program/stipendier/utbyten sällan är tillgängliga för icke-anglofoner. I rekommendationer inför en ny strategiperiod har Sida redan föreslagit att dessa ansträngningar till ett bredare samarbete bör intensifieras, men vägledning hur detta kan göras uppskattas redan i detta skede.

Annex 1: Strategiöversikt i tabeller och diagram (BISI P6 rapport):

All data in report is per December 31, 2018. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2018: 245 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2018: 322 718 KSEK

Table 1. Financial Overview 2018 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2018
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2018 (KSEK)
DR Kongo 2015-2019	Total		322 718
	Strengthened democracy and gender equality, and greater respect for human rights	Strengthened democratic institutions and rule of law	386
		Increased participation of women in elected, decision-making forums, primarily at local level	18 627
		Strengthened capacity of civil society to promote transparency, accountability and improved respect for human rights	53 334
		Total	72 346
	Better opportunities and tools to enable poor people to improve their living conditions	Improved opportunities for productive employment for women and young people that is socially and environmentally sustainable	78 612
		Total	78 612
	Improved basic health	Improved access to high-quality child and maternal care	38 449
		Increased awareness of and access to sexual and reproductive health and rights (SRHR), focusing on young people	24 750
		Strengthened capacity to prevent sexual and gender-based violence and alleviate its consequences	6 738
		Total	69 937
	Safeguarding human security and freedom from violence	Strengthened conflict transformation and reconciliation initiatives that contribute to local conflict resolution	55 669
		Strengthened capacity among reintegrated internally displaced persons and refugees, children previously associated with armed forces and groups and recipient local	46 000

		communities to deal with recurring crises	
		Total	101 669
	Not allocated to area of support	Not allocated to result	154
		Total	154

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 4th year with total duration of 5 years.

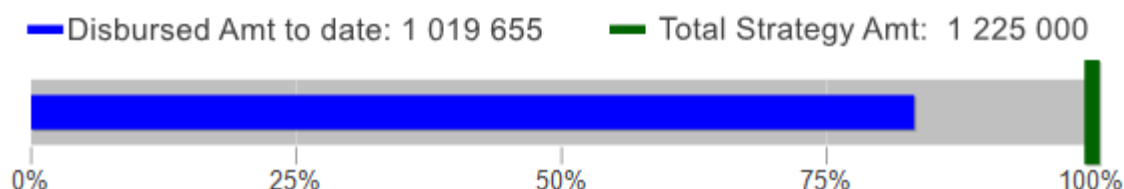

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

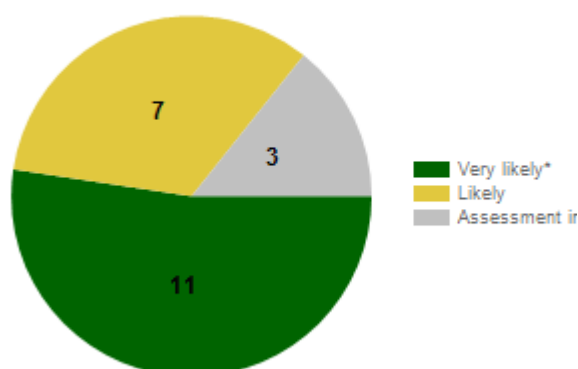
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

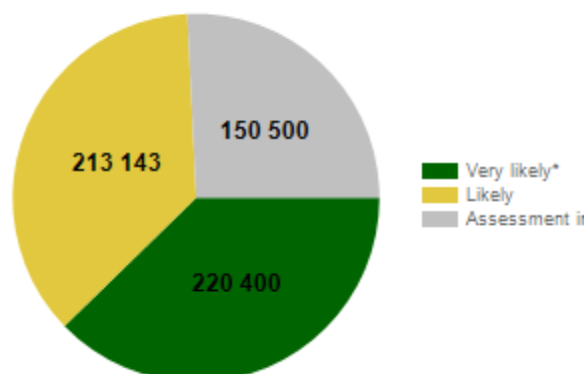
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (M€)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

